

**Directie Financiële
Markten**

Datum
22 september 2023

Verslag MKB-toets - Panelbijeenkomst

Vergaderdatum en tijd	11 juli 2023, 15:00 - 17:00 uur
Vergaderplaats	Ministerie van Financiën Korte Voorhout 7, 2500 EE Den Haag Zaal CB3.48
Deelnemers	Vertegenwoordigers van MKB-accountantsorganisaties. De volledige lijst is bekend bij het Ministerie van Financiën.

Inleiding

In verschillende rapporten van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Monitoring Commissie Accountancy is geconcludeerd dat er kwetsbaarheden bestaan in de structuur van de accountancysector, waardoor de kwaliteit van wettelijke controles mogelijk niet voldoet aan het gewenste niveau.

Als reactie hierop is de Commissie toekomst accountancysector (Cta) ingesteld om onderzoek te doen naar mogelijke maatregelen ter waarborging en verbetering van de kwaliteit van wettelijke controles. De bevindingen van de commissie zijn samengevat in een rapport, dat als basis heeft gediend voor het Wetsvoorstel toekomst accountancysector (hierna "Wetsvoorstel").

Gedurende het commissiedebat Accountancy d.d. 30 maart 2023, heeft de minister van Financiën toegezegd om een zogenoemde MKB-toets uit te voeren voor dit wetsvoorstel. Onderdeel van deze MKB-toets was een panelbijeenkomst op 11 juli 2023 bij het Ministerie van Financiën. Het doel van deze bijeenkomst was om een toelichting te krijgen van MKB-organisaties op de werkbaarheid, uitvoerbaarheid, proportionaliteit en ervaren regeldruk ten gevolge van het Wetsvoorstel.

Voor deze bijeenkomst zijn negen MKB-accountantsorganisaties ingegaan op de uitnodiging om deel te nemen (hierna "deelnemers"), een belangenstichting, tweebrancheorganisaties en de beroepsorganisatie van accountants om als

toehoorders aanwezig te zullen zijn. Het Ministerie van Financiën is geïnteresseerd in de standpunten van deze deelnemers over het Wetsvoorstel en de mate waarin de voorgestelde maatregelen werkbaar, uitvoerbaar, proportioneel (qua regeldruk) zijn voor MKB-(accountants)organisaties.

Vraagstelling

Voorafgaand aan de bijeenkomst is er een lijst met vragen gedeeld met de deelnemers. Deze vragen hadden betrekking op de criteria ter uitvoering van de MKB-Toets en zien op de maatregelen van het Wetsvoorstel. Daarbij was uitgangspunt voor de discussie het wetsvoorstel met daarin al een aantal voorgenomen wijzigingen verwerkt n.a.v. het advies van de RvS. De panelleden zijn gevraagd om hun perspectief te geven op de voorgestelde (en dus t.o.v. de versie die aan de RvS is voorgelegd, gewijzigde) maatregelen in het Wetsvoorstel, als het gaat om werkbaarheid, uitvoerbaarheid, proportionaliteit en regeldruk voor de MKB-accountantsorganisaties. Daarnaast is er gevraagd naar eventuele suggesties voor alternatieve maatregelen. Na een korte introductie door het Ministerie van Financiën over de inhoud van het Wetsvoorstel, is er dieper ingegaan op de volgende individuele onderdelen.

Kernpunten

Aanwijzingsbevoegdheid

Het voornemen is om de aanwijzingsbevoegdheid in het Wetsvoorstel naar aanleiding van het advies van de Raad van State in beginsel te beperken tot het organisaties van openbaar belang en niet meer te laten gelden voor alle wettelijke controles (oob-segment gecontroleerd door grotere accountantskantoren). De deelnemers hebben aangegeven dat zij zich kunnen vinden in het beperken van de aanwijzingsbevoegdheid tot alleen oob-organisaties.

De deelnemers maken de kanttekening dat momenteel de capaciteit bij hun organisaties ontbreekt om eventueel te kunnen voldoen aan een aanwijzingsbevoegdheid. Hierdoor zouden deelnemers keuzes moeten maken in het aannemen van opdrachten en de voorwaarden hiervan.

Audit Quality Indicators

Om de audit kwaliteit van accountantscontroles inzichtelijk en transparant te maken, bevat het Wetsvoorstel een toevoeging van elf parameters, de zogenoemde Audit Quality Indicators (AQI's), die accountantsorganisaties moeten gaan rapporteren aan de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Een aantal deelnemers zien wel de meerwaarde van (sommige) AQI's. Sommige deelnemers uitten hun twijfels over de noodzaak van additionele wet- en regelgeving naast het huidige. Tijdens de panelbijeenkomst uitten veel deelnemers hun zorgen over de verwachte toename van regel- en werkdruk, die zij reeds als vrij hoog ervaren. Voor middelgrote en grote MKB-organisaties worden de AQI's gezien als middel om een indicatie te geven over de kwaliteit van de controle, maar voor kleine organisaties vormen ze voornamelijk een administratieve last. Volgens de deelnemers gaat dit niet alleen gepaard met aanzienlijk meer tijdsbesteding aan administratieve processen, maar ook gaat dit ten koste van de aantrekkelijkheid

van het beroep. De deelnemers geven aan dat het moeilijk is om (jonge) accountants te motiveren voor dit beroep wanneer de het werk meer tijd vergt voor administratieve vastlegging en rapportages.

Sommige deelnemers zijn van mening dat binnen het MKB-segment klanten voornamelijk kiezen op basis van de relatie en het eigen netwerk. Er wordt weinig noodzaak gevoeld voor de invoering van de AQI's voor de gehele sector. Er zijn veel twijfels geuit over de toepasbaarheid en proportionaliteit van de AQI's voor MKB-accountants, evenals over de relevantie en vergelijkbaarheid van sommige AQI's voor de doorsnee MKB-onderneming bij het kiezen van een accountant.

Als voorbeeld werd de AQI rondom foutenherstel aangedragen. Een accountantskantoor, die een fout herstelt en die in een vorige controle door een ander accountantskantoor is gemaakt, dient uiteindelijk door middel van de AQI dit foutenherstel aan te tonen. Hierdoor kan het lijken alsof het huidige controlerende accountantskantoor een fout herstelt die hij zelf gemaakt heeft. Dit kan leiden tot een verkeerd beeld bij (potentiële) klanten doordat zij kunnen redeneren dat de fout is gemaakt bij dit accountantskantoor. Indien klanten dit meenemen in hun overweging kan dit nadelig zijn voor dit accountantskantoor.

Deelnemers hebben aangegeven dat de AQI's multi-interpretabel zijn, waardoor het niet duidelijk is hoe deze in te vullen en voor cliënten wellicht niet veel duidelijk biedt, hetgeen weer de meerwaarde van de AQI's beïnvloed. Indien de kwaliteitsindicatoren minder gunstig zijn voor de accountantsorganisatie dan zouden deze de AQI's zodanig kunnen invullen dat het niet de werkelijkheid reflecteert. Volgens de deelnemers is dit mogelijk omdat volgens hen de AQI's makkelijk te manipuleren zijn.

Er is ook opgemerkt dat er veel overlap is van de AQI's en de reeds bestaande verplichte verzoeken vanuit de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de NBA, waarbij dezelfde soort gegevens worden opgevraagd maar verschillen bestaan in definities over de verscheidene registratieplichten. Dat leidt tot dubbel werk.

Het voornemen van het Ministerie van Financiën is gedeeld met het panel om de AQI's gefaseerd in te voeren, te beginnen met accountantsorganisaties met een oob-vergunning. Nadat de sector ervaring heeft opgedaan met de invoering in de oob-omgeving, zullen eventueel de reguliere vergunninghoudende accountantsorganisaties volgen.

Versterking governance

Het huidige wetsvoorstel voorziet in de versterking van de interne governance van accountantsorganisaties. Volgens het voorstel zijn accountantsorganisaties die gedurende drie opeenvolgende jaren een cumulatieve omzet behalen van ten minste 3 miljoen euro per jaar en jaarlijks minimaal 150 wettelijke controles uitvoeren, verplicht om een Raad van Commissarissen (RvC) in te stellen. Deze verplichting is bedoeld om een onafhankelijke RvC in staat te stellen toezicht te houden op de wijze waarop het bestuur de kwaliteitsdoelstellingen realiseert en beslissingen neemt in het algemeen belang.

De deelnemers zijn van mening dat de huidige grens ervoor zorgt dat kleinere accountantskantoren ook moeten voldoen aan deze maatregel. Voor kleine

accountantskantoren wordt de invoering van een RvC gezien als een aanzienlijke administratieve last vanwege de bijbehorende rapportage- en informatieverplichtingen. Dit wordt beschouwd door de deelnemers als niet evenredig met de omvang van de organisatie voor kleine kantoren. De deelnemers verzoeken dan ook om de drempelwaarden te verhogen.

Werking op de aantrekkelijkheid van het vakgebied

Alle deelnemers uitten ernstige zorgen over de aantrekkelijkheid van het accountancyberoep in de toekomst als gevolg van de toenemende regeldruk, die de focus wegneemt van de kernactiviteiten.

Momenteel is er een aanzienlijke krapte aan accountants in de gehele accountancysector, wat volgens de deelnemers betekent dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is om extra registratieverplichtingen op zich te nemen.

Deelnemers tonen voorzichtig optimisme met betrekking tot het verruimen van de mogelijkheden voor accountants uit derde landen om een vergelijkbaar niveau van vakbekwaamheid te bereiken maar hebben tevens vraagtekens hierbij door de specifieke Nederlandse wet- en regelgeving. Tevens verwachten zij dat jongeren geïnteresseerd zijn in het opkomend specialisme rondom duurzaamheid. Echter vragen de deelnemers zich wel af wat de rol voor de (MKB)-accountant is voor nieuwe opkomende regelgeving rondom bijvoorbeeld duurzaamheidsrapportages (CSRD). Zij uitten daarbij hun zorgen over de capaciteit om deze controles uit te voeren.

Administratieve lasten algemeen

Volgens veel panelleden is er veel overlap met de reeds bestaande verplichte informatieaanvragen van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), wat resulteert in dubbel werk vanwege verschillen in definities. Met name binnen de MKB-sector zijn er zorgen over de overvloed aan administratieve en registratieverplichtingen.

Zowel MKB-accountants als accountants die oob's controleren, ondervinden grote moeite om personeel te behouden vanwege de vele administratieve verplichtingen naast hun controlewerkzaamheden. Accountants die vertrekken, kiezen vaker voor een carrière buiten de sector dan voor een concurrerend kantoor.

De nieuwe voorgenomen maatregelen in het Wetsvoorstel wekken bij de deelnemers, die voornamelijk bestaan uit kleinere kantoren, de indruk dat het MKB op dezelfde wijze wordt behandeld als oob-kantoren. Zij zijn echter van mening dat het MKB een specifiek gebied is met een andere dynamiek, klantrelaties en uitdagingen dan oob-kantoren.

Alle deelnemers drukken hun dringende wens uit om niet alleen onderscheid te maken tussen de oob-kantoren en de MKB kantoren, maar ook de MKB-sector op een pluriforme manier te benaderen. De deelnemers zijn van mening dat de MKB-sector namelijk onder te verdelen is in grote, midden-klein en kleine MKB-accountantskantoren.